

ANHÖRIGFÖRENINGEN på SÖDERMALM, STOCKHOLM

Plusgiro 174626-2 Org.nr 802410-515

NYHETSBRÄV NR 45 nov 2020

Hej igen!

Vi hoppas ni alla mår så bra ni kan i de här konstiga tiderna! Vi har försökt ringa till er alla för att höra hur ni mår och höra om ni får den hjälp ni behöver. Många anhängiga får under pandemin bära ett ännu tyngre lass än vanligt. Om det är något vi kan hjälpa er med, så tveka inte att kontakta oss!

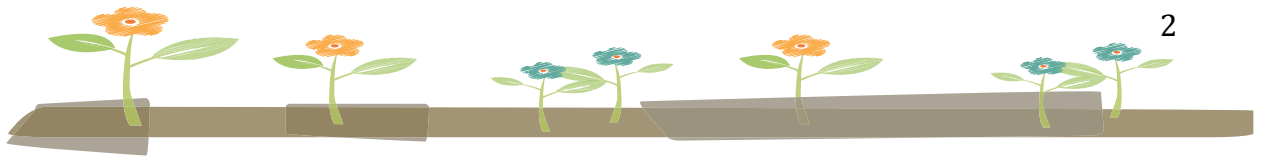
Erik Slottner skulle ha kommit till ett medlemsmöte redan i våras. Vi sköt på mötet till hösten och hoppades att pandemin då skulle ha avtagit. Eftersom alla kommunala lokaler fortfarande var stängda föreslog vi i stället att fyra av oss från Anhörigföreningen på Södermalm skulle möta Erik på hans kontor i Stadshuset samma datum som det utannonserade mötet, 13 oktober. Min sammanfattning kanske känns lite lång, men det var ett intressant samtal som spände över flera olika frågor.

Vi tar gärna emot era kommentarer och hoppas ni har några!

Besök hos Äldre- och Trygghetsborgarrådet Erik Slottner 13 oktober 2020

Erik tog emot oss - Carina Sundling, Gerd Faxén Irving, Ulla Molin och mig – på sitt vackra kontor tillsammans med borgarrådssekreteraren. Vi förklarade att vi inte bara ville uppehålla oss vid pandemin utan också ville prata om Stockholms Stads "Program för stöd till anhängiga 2017-2020". Programmet kallas för ett styrdokument och är en vägledning för social- och äldreförvaltningen i kommunen. Syftet är att ge anhängiga den hjälp de behöver för att deras närstående ska kunna bo hemma så länge som möjligt. Många av tankarna och avsikterna i programmet är vällovliga, men vi var där för att tala om att de inte speglas i den verklighet många anhängiga upplever.

Efter en kort presentation av vår verksamhet berättade Carina om sin situation som anhängigvårdare till sin demente man och cancersjuka mamma. Vi andra stämde in och la till lite olika erfarenheter. Tonen under mötet var öppen och Erik mycket intresserad av vad vi hade att säga. Han hade själv i olika intervjuer uttalat sig om anhängigas utsatthet.

Anhörigkonsulenterna

Han berättade också att han intervjuat äldrecheferna i de olika stadsdelsnämnderna och de var väldigt nöjda med hur anhängstødet utvecklades och hur anhängkonsulenternas arbete integrerats. Anhängkonsulenterna var inte överarbetade och verkade hålla god takt med efterfrågan på deras tjänster. Vi betonade hur viktiga anhängkonsulenterna är. Anhänggrupper organiserade av dem är ett väldigt viktigt stöd för anhäng, men det är många som inte vet att den sortens stöd finns. Anhänggrupper är inte bara viktiga för att man får träffa andra i samma situation som en själv, människor som ser en. De är också ett forum för vidare spridning av information. Vetskapen om Anhängkonsulenternas verksamhet och kommunens anhängstöd måste därför spridas på ett bättre sätt än nu.

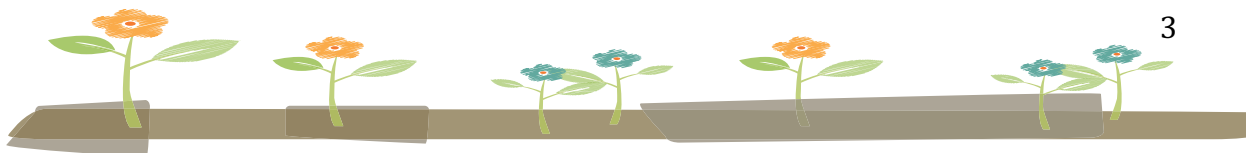
Anhängs Situation

Aktiva anhäng upplevs ofta av vårdpersonal och tjänstemän som besvärliga människor med orimliga krav, ett slags grus i maskineriet. Kunskapen att de står för den största delen av vården i hemmen verkar inte ha penetrerat systemtänkandet. Ett erkännande för anhäng skulle vara att ha något att säga till om i utformningen av anhängstöd inom kommunen.

I ljuset av pandemin har många av oss fått uppleva hur den kraftiga neddragningen av omsorgsplatser under de senaste åren och svårigheten att locka personal till hemtjänst och äldreomsorg gjort äldre och funktionsnedsatta människor mer utsatta och ökat de anhängs börda. Anhäng är frivilliga och gratis. Det är inte rimligt att de ska bära en så stor del av vården som de gör utan utvidgade stödåtgärder.

I många fall har anhäng svårt att få den hjälp de behöver från biståndshandläggarna, eftersom de egentligen inte har några egna rättigheter. Biståndshandläggarna gör bedömningen och det är den närstående som måste söka. Detta är naturligtvis ett stort problem när den närstående lider av demens eller annan kognitiv funktionsnedsättning.

Vi betonade den stora ensamhet anhäng upplever. Deras kamp för att närstående ska få tillgång till den hjälp de behöver utspelas samtidigt som de själva försöker möta det behovet. Man utgår från den hjälp som behövs. Måste sedan ta reda på om hjälpen finns att få och i så fall vem som kan ge den. Det kan gälla hjälpmedel, ledsagning, olika former av hemtjänst, dagverksamhet etc. Har man tur hittar man snabbt till anhängkonsulent och kan guidas vidare. Det faktum att ansvaret för

äldre- och sjukvård ligger på olika myndigheter komplicerar naturligtvis situationen, försvårar samordning och gör anhöriga till projektledare.

För många anhöriga har det varit nödvändigt att ta förtidspension för att orka med att vårda sin närstående. Detta har stora konsekvenser för deras egen framtid och livskvalitet. Det hemvårdsbidrag som bara den närstående kan söka kan högst uppgå till 4000kr i månaden och är en ganska otillräcklig ersättning för ett 24-timmars jobb.

Turordning och avslag

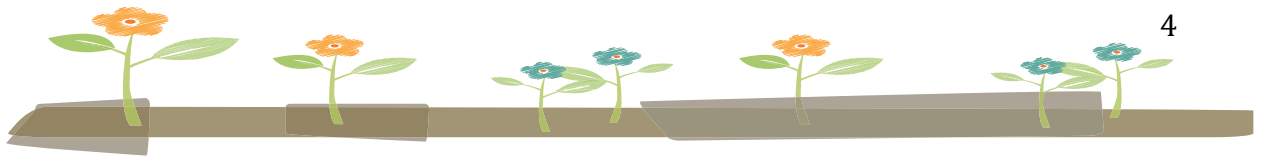
Vi tog också upp frågan om turordningen som verkar gälla nu. Man ska först ha hemtjänst, dagverksamhet, växelvård, servicelägenhet etc. innan man kan komma in på ett omsorgsboende. Erik påpekade att det ingenstans finns ett politiskt beslut som påbjuder en sådan turordning. Han insåg att det kan ha utvecklats en praxis som speglar en ganska vanlig väg fram till omsorgsboendet. Men hela Socialtjänstlagen bygger på att den ska vara individanpassad, flexibel och för den enskildes bästa. Vi undrade hur man kan få till det om man inte frågar dem som tar emot hjälpen. Om de inte har en röst, så sitter ju alla och försäkrar varandra om att de gör rätt. Det är väl så det blir praxis.

Erik var noga med att påpeka att det är en sak vad som är lagstiftat men att det inte alltid implementeras längst ut av biståndsbedömare. Det finns en stor risk att det utvecklas olika kulturer och olika praxis ute i stadsdelsnämnderna. Man behöver bara titta på avslagen där Södermalm ligger på 38% och en annan stadsdelsnämnd på 7%. Han menade att det säkert finns förklaringar till en del av skillnaden, men det verkar klart att en del stadsdelar är tuffare än andra.

Utbildning och kvalitetskontroll

En ganska tydlig utveckling under senare år är att demens kryper ner i åldrarna och att det är en sjukdom som ökar. Kunskapen om demens verkar i många avseenden bristfällig inom tjänstemannasektorn. Erik påpekade att man skickat ganska många biståndshandläggare inom kommunen på utbildning på Silviahemmet. Detta har han själv medverkat till för att det ska finnas mer kunskap på biståndssidan såväl som på utförarsidan.

Vi frågade hur man följer upp de krav som ställs i upphandlingsdokument för hemtjänst- och vårdföretag och vilka sanktionsmöjligheter som finns. Erik svarade utförligt. Stockholms Stad driver inte själva verksamheterna. De sköts av stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämnderna följer upp de kommunala verksamheterna och Äldreförvaltningen de privata. Inspektionerna är av tre sorter. Den ena föranleds av en anmälan. Den andra tittar på hur verksamheten sköts, ger goda råd och sprider

goda exempel. Den tredje följer upp avtalen och kontrollerar att man följer det avtal man skrivit under, tittar på antal utbildad personal och personaltäthet, scheman etc. Den yttersta sanktionsmöjligheten är att säga upp avtalen, men rör det sig om brister i t.ex. hygienrutiner lägger man upp en plan för förbättring och följer upp ett halvår senare exempelvis. Det finns inget bötesystem.

Olika boendeformer

Den sista delen av mötet ägnades olika boendeformer. Vi påstod att utbyggnaden av boendeformer inte höll takt med den individanpassning man sa sig vilja uppnå eller det behov som finns. Erik menade att Stockholms Stad är i fas med särskilda boenden, men har en stor skuld vad gäller seniorboenden. Seniorboenden är en ganska ny fråga i den politiska debatten. En fråga han själv ägnar mycket tid och där han tycker sig skymta möjliga resultat. Det är inte äldrenämnden som markanvisar men han tycker sig se en annan medvetenhet än när han tog över.

Slutligen bad vi att man skulle tänka på att äldreboenden inte blev för avskilda utan hade kontakt också med barn och andra åldersgrupper.

Bland de saker vi efterfrågade för anhörigas räkning var:

Bättre kommunikation och information Vårdcentraler, demenscentra, kuratorer etc. måste användas för att sprida informationen om anhörigstöd.

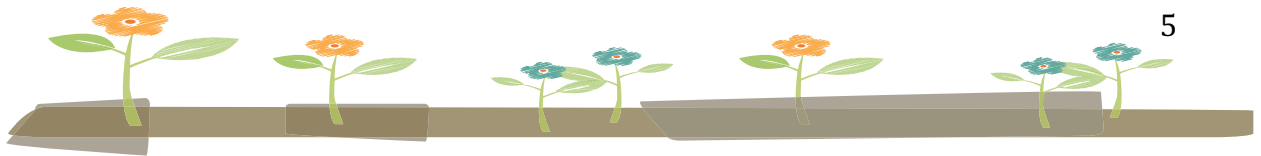
Bättre samarbete mellan vårdgivare inklusive anhöriga – ta vara på anhörigas kompetens och inkludera dem i planering och åtgärder. Med ett bättre samarbete kan man vinna tid och undvika onödiga konfrontationer.

Genomförandeplan En genomförandeplan i den mån man gör den verkar oftast göras pliktskyldigt, men skulle kunna vara ett levande och viktigt verktyg där anhöriga kan inkluderas och hållas informerade.

Enkäter De årliga enkäterna på boendena blir ofta missvisande då de fylls i av anhöriga och de närstående inte har något att jämföra med. Utforma enkäterna med en separat kolumn för anhöriga.

Hälsoundersökningar för anhöriga Anhörigas hälsa blir ofta lidande och de borde kunna erbjudas hälsoundersökningar och tillgång till kuratorer.

Mötet avslutades men sista ordet är ju långt ifrån sagt och vårt påverkansarbete fortsätter. Bristen på boenden och på personal inom äldreomsorgen kommer att ytterligare öka bördan för anhöriga i framtiden. Det är därför viktigt att man inser att anhöriga har rättmätiga behov som måste tillgodoses.

Ofrivillig Ensamhet

PROs projekt Motverka Ofrivillig Ensamhet bland Äldre har blivit uppskjutet till början av nästa år. Det behövs fortfarande volontärer och de som är intresserade kan kontakta Åsa Sohlman sasohlman@outlook.com

Digital hjälp

Eftersom det kanske är ytterligare några månader innan vi alla kan vaccineras, så kommer vi fortsätta dras med sociala begränsningar. Men för alla som har tillgång till datorer, plattor och smarta telefoner finns en massa information och underhållning tillgängligt på nätet. Du kan få digital fixarhjälp från Mats Klöfver mats.klofver@stockholm.se tel. 08 508 12 621 telefontid mån-fre 8.30-9.30.

Du kan också bli medlem av Seniornet Sweden www.sonso.se. De har en lokal förening, Seniornet Södermalm. Det är en organisation som har devisen ”Seniorer lär seniorer IT” och ordnar kurser och dataträffar. De har sitt IT-café Kanelbullen på Rosenlundsgatan 44. Det är för tillfället stängt men man möts digitalt.

Anhörigstöd

Om ni behöver någon att prata med ring **Anhöriglinjen 0200 239 500**, öppen måndag-tisdag, torsdag-fredag 10.00-15.00. onsdag 18.00-21.00.

Anhörigstöd på nätet finns också på www.enbraplats.se. Om ni inte redan får det nyhetsbrev vår anhörigkonsulent skickar ut genom En Bra Plats, så kontakta Cecilia Erkstam cecilia.erkstam@stockholm.se.

Sköt om er!

Varma Hälsningar

Styrelsen

Anita Oxburgh, ordförande, anitaox@bredband.net tel. 070 574 79 57

Marianne Ressner, vice ordförande, marianne.ressner@gmail.com

Gunilla Graneborg, sekreterare, gunilla.graneborg@fatburen.org

Ingalill Rönnlöf, kassör, ingalill41@comhem.se

Marja Hillerström, ledamot vappu51@hotmail.com

Helene Rotsman Axnäs, ledamot heroax@icloud.com

Agneta Lindström, ledamot agneta.lindstrom51@icloud.com

Kerstin Sorsdotter, ledamot kerstin.sors2@gmail.com